

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2018/2019

5. ROČNÍK

ETICKÁ VÝCHOVA

Vypracoval: Mgr. Katarína Borzová

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele učebného predmetu.....	2
Kľúčové kompetencie	3
Obsahový štandard.....	3
Výkonový štandard.....	4
Pedagogické stratégie	5
Učebné zdroje	5
Hodnotenie.....	5
Tematický plán	5

Učebné osnovy vypracované na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, schváleného 19.6.2008.

Charakteristika predmetu.

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Ciele učebného predmetu.

Cieľom etickej výchovy je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, je sama sebou a pritom táto identita zahŕňa v sebe aj prosociálnosť,
- má pozitívny vzťah k životu a ľuďom spojený so zdravou kritickosťou,
- jej správanie je určované osobným presvedčením a interiorizovanými etickými normami, vyplývajúcimi z univerzálnej solidarity a spravodlivosti, a preto je do istej miery nezávislá od tlaku spoločnosti,
- má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o zovšeobecnené zásady, preto je schopná správne reagovať aj v neočakávaných a zložitých situáciách,
- charakterizuje ju spojenie správneho myslenia a správneho konania,
- koná v súlade so svojimi zásadami, ale aj s citovou zaangažovanosťou - súlad medzi emóciami a chcením – nekoná len z povinnosti a bez nadšenia s pocitom sebaľústi,
- prijíma iných v ich rozdielnosti, akceptuje ich názory a je ochotná na prijateľný kompromis, ktorý ale nie je v rozpore so všeľudskými hodnotami,
- je ochotná a schopná spolupracovať a iniciovať spoluprácu.

Dosahovanie týchto cieľov ráta s aktivizáciou a rozvojom nonkognitívnych funkcií osobnosti, ktoré uvádza profesor M. Zelina v systéme KEMSAK:

K – kognitivizácia, ktorej cieľom je naučiť človeka poznávať, myslieť, riešiť problémy
E – emocionalizácia, cieľom je naučiť človeka cítiť a rozvíjať jeho kompetencie pre cítenie, prežívanie, rozvíjať jeho city

M – motivácia, cieľom je rozvinúť záujmy, potreby, túžby, chcenia osobnosti, jej aktivity

S – socializácia, jej cieľom je naučiť človeka žiť s druhými ľuďmi, naučiť ich komunikovať, tvoriť progresívne medziľudské vzťahy

A – axiologizácia , ktorej cieľom je rozvíjať progresívnu hodnotovú orientáciu osobnosti, učiť hodnotiť

K – kreativizácia, cieľom tejto funkcie je rozvíjať v osobnosti tvorivý štýl života.

Cieľom etickej výchovy v 5. ročníku je rozvíjať u žiakov:

- otvorenú komunikáciu
- dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúctu, pozitívne hodnotenie seba
- pozitívne hodnotenie iných
- tvorivosť a iniciatívu
- ochranu prírody a životného prostredia

Kľúčové kompetencie

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaoceňovanie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia

Obsahový štandard

Tematický celok

1. Otvorená komunikácia

Základy neverbálnej komunikácie, pohľad, úsmev.

Verbálna komunikácia – prosba, poďakovanie, otázka, ako sa ospravedlníme, súlad medzi verbálnou a neverbálnou komunikáciou, počúvanie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.

2. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, ovládanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy).

3. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia), hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým.

4. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva

Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárna, prosociálna). Radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi).

5. Etické aspekty ochrany prírody

Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň alebo o sto rokov) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zažaté svetlo).

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Otvorená komunikácia Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Etické aspekty ochrany prírody
MEDIÁLNA VÝCHOVA	
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	

Výkonový štandard

Dobre zvládať základné komunikačné zručnosti – predstaviť sa, pozdraviť, poďakovať, poprosiť, ospravedlniť sa.

Vedieť vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie, dosiahnuť väčšie sebapoznanie a rozvíjanie pozitívneho hodnotenia seba, v správaní dosiahnuť väčšie sebaovládanie.

Pochopiť zmysel pozitívneho hodnotenia druhých v bežných podmienkach, vedieť ohodnotiť dobro u iných i v podmienkach záťaže – u postihnutých, starých a chorých.

Pochopiť, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale aj pre vytváranie medziľudských vzťahov, vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom, pri konaní dobra byť iniciatívny a tvorivý.

Vedieť vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím, cítiť sa súčasťou prírody a chcieť jej pomôcť, vnímať svoje možnosti pre ochranu životného prostredia.

Pedagogické stratégie

- skupinové vyučovanie
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy
- dialóg a diskusia
- zábavné aktivity, hranie rolí
- relaxačné cvičenia
- príbehy zo života, čítanie z knihy Slepacia polievka pre dušu

Učebné zdroje

Odborná literatúra	Roberto Roche Olivar: Etická výchova ISBN 80-7158-001-5 Ladislav Lencz – Oľga Krížová: Metodický materiál k predmetu etická výchova Zina Pavlovová: Námety na výučbu etickej výchovy v 5. ročníku
Knihy	Jack Canfield, Mark Victor Hansen: Slepacia polievka pre dušu, ISBN-80-85752-40-9
Rôzne iné	Doplňkový učebný text pre 5. ročník ZŠ: Ako poznám sám seba?

Hodnotenie

Predmet etická výchova sa neklasifikuje známkou, hodnotí sa slovné.

Tematický plán učiteľa

Predmet: Etická výchova

Ročník: 5. ročník

Časová dotácia: 33 hodín/ročne

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Otvorená komunikácia Počet hodín: 6	Ciele a obsah etickej výchovy. Komunikácia – zrakový kontakt, úsmev. Ostatné prejavy neverbálnej komunikácie. Pozdrav, otázka, prosba. Poďakovanie, ospravedlnenie, pravda, lož. Rozhovor, scénka, počúvanie.	Úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.	Dobre zvládať základné komunikačné zručnosti - predstaviť sa, pozdraviť, poďakovať sa, poprosiť, ospravedlniť sa.

<p>Poznanie a pozitívne hodnotenie seba . Počet hodín: 9</p>	<p>Prevenca drogových závislostí. Film, literatúra. Podpora sebaoceňovania. Hodnota človeka. Potenciality človeka. Hra na práva v balóne. Podpora pozitívneho sebahodnotenia. Sebaovládanie ako podmienka pozitívneho sebahodnotenia. Objavenie vlastnej identity.</p>	<p>Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy).</p>	<p>Vedieť vysvetliť pojmy sebaúcta a sebaovládanie. Uvedomiť si dôležitosť poznania svojich silných a slabých stránok. Poznať elementy formujúce sebaúctu.</p>
<p>Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Počet hodín: 7</p>	<p>Vedieť prejavíť pozornosť druhým a tým podporiť ich sebavedomie. Pozitívne oceňovanie spolužiakov. Recept na dobrého priateľa. Nácvik priateľského prijímania pozornosti iných. Pripisovanie pozitívnych vlastností. Antipatia, rasizmus. Príbehy – Slepacia polievka pre dušu.</p>	<p>Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia), hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.</p>	<p>Vedieť vysvetliť dôležitosť pozitívneho hodnotenia druhých v medziľudských vzťahoch. Chápať zmysel pozitívneho hodnotenia druhých. Naučiť sa vidieť problémy postihnutých, starých a chorých, a objaviť ich dary. Vedieť objaviť dobro u iných.</p>
<p>Tvorivosť v medziľudských vzťahoch. Iniciatíva Počet hodín: 6</p>	<p>Pozorovanie. Rozvoj tvorivého myslenia vo vytváraní príbehu. Hádanky, hry, hlavolamy. Verbálna tvorivosť. Renatalizácia, schopnosť vnímať veci očami druhého. Riešenie problémov – drogy, choroby.</p>	<p>Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárna, prosociálna). Radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch, čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi?</p>	<p>Porozumieť, že tvorivosť je potrebná nielen pre vedu a umenie, ale ja pre vytváranie medziľudských vzťahov. Pri konaní dobra vie byť iniciatívny a tvorivý. Vedieť si vážiť dobro poskytnuté iným človekom.</p>

<p>Etické aspekty ochrany prírody Počet hodín: 5</p>	<p>Poradie hodnôt pre život človeka. Úcta k všeobecným formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka. Riešenie problémov – znečisťovanie životného prostredia. Vnímanie prírody - miesto v prírode – vychádzka.</p>	<p>Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života. Dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň alebo o sto rokov) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zažaté svetlo).</p>	<p>Vedieť vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím, cítiť sa súčasťou prírody a chcieť jej pomôcť, vnímať svoje možnosti pre ochranu životného prostredia. Chrániť prírodu a životné prostredie.</p>